

Regelbunden tillsyn i Öhns skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Sollefteå kommun och besökt Öhns skola den 6 oktober 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns i separata material och på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn).

På de punkter där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 27 april 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolan, dels den information som samlats in under besöket. I Öhns skola intervjuades rektor, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Öhns skola

Skolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	7
Grundskola	49

Källa: Öhns skola

Öhns skola ligger vid Ångermanälven, cirka 10 km nordväst om Sollefteå centrum. Byggnaden är en gammal byaskola som under 90-talet renoverades och byggdes om för att rymma fritidshem och förskoleavdelningar. Eleverna är indelade i grupper enligt följande: förskoleklass, årskurserna 1–2, 3–4 samt 5–6. Cirka hälften av eleverna har skolskjuts. Skolbarnsomsorgens verksamhet beskrivs i särskild verksamhetsrapport

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Kommentar och bedömning:

Skolan har ett antal elever som trots stödinsatser inte når godkänt resultat i matematik, svenska och engelska. För övriga ämnen kan inte skolan visa något underlag som gör det möjligt för Skolinspektionen kan bedöma skolans samlade kunskapsresultat.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn.

Vid Öhns skola följs framförallt resultaten i svenska, matematik och engelska upp och dokumenteras. För övriga ämnen finns ingen tydlig sammanställning av elevernas kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver förbättra sitt arbete med att följa upp och redovisa elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en framåtsyftande individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet upprätta en skriftlig individuell utvecklingsplan som bland annat ska sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen för utbildningen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Planen ska vara framåtsyftande, tydlig kopplad mot mål i läroplan och kursplaner samt beskriva vilka insatser skolan ska göra. De individuella utvecklingsplanerna som inspektörerna tagit del av är inte framåtsyftande utan har i första hand karaktären av en nulägesbeskrivning och de är inte tydligt kopplade till målen i kursplanerna. Skolans insatser för att hjälpa eleven att nå målen är ej beskrivna. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utveckla de individuella utvecklingsplanerna så att de överensstämmer med kraven. I de utvecklingsplaner som utarbetas under höstterminen 2008 och framåt ska läraren även ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i.

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

4 (11)

Motivering
Ämnesprov i svenska, engelska, matematik kan användas i slutet av årskurs 5 för att bedöma elevernas kunskapsutveckling. Vid Öhns skola används ämnesprov i årskurs 5. Resultaten redovisas i skolans kvalitetsredovisning. Någon analys av elevernas kunskapsutveckling baserat på provresultaten redovisas inte. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver följa upp och analysera resultaten av ämnesproverna på ett bättre sätt så att resultaten kan användas för att öka måluppfyllelsen.

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Som tidigare nämnts, se bedömningspunkt 1.2.1, behövs åtgärder för att säkerställa att lärarna gör bedömningar av elevernas kunskaper i samtliga ämnen som utgår från de nationella målen i kursplanerna i årskurs 5.

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling.

På Öhns skola har lärarna ambitionen att anpassa undervisningen efter varje elevs behov men de anser att detta inte är praktiskt genomförbart. Enligt samtalen med lärarna beror detta bland annat på att de åldersblandade grupperna ger stor spridning på elevernas förmåga att tillgodogöra sig undervisningen. Den undervisning som genomförs anpassas enligt lärarna så att den fungerar för så många elever som möjligt.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste oavsett organisationsform anpassa undervisningen till varje elevs behov.

6 (11)

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt skollagen ska särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Vid personalsamtalen framkom att elever i behov av särskilt stöd, så långt det är möjligt, får det stöd de behöver. Av skolans kvalitetsredovisning framgår att skolan har ett antal elever som ej når målen trots stödinsatser. Lärarna anser att skolan behöver mera resurser och flera kompetenser för kunna ge särskilt stöd till alla elever utifrån elevernas förutsättningar och behov. Mot bakgrund av lärarnas uppgifter om möjligheten att ge stöd bedömer Skolinspektionen att skolan behöver se över och säkerställa att alla elever som har svårigheter i skolarbetet får det stöd de behöver.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas om utredning visar att eleven behöver särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. I Öhns skola utarbetas åtgärdsprogram. De mål som beskrivs i åtgärdsprogrammen är dock oftast så formulerade att de är svåra eller omöjliga att utvärdera. Det framgår inte heller tydligt när eller hur åtgärdsprogrammen ska utvärderas. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver förbättra åtgärdsprogrammets kvalitet så de uppfyller förordningens krav.

2 Normer och värden

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling är kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I planen ska planerade åtgärder redovisas. Planen ska årligen följas upp och ses över under medverkan av eleverna.

Det framgår inte av skolans likabehandlingsplan att den utgår ifrån en kartläggning av verksamhetens behov. Enligt nuvarande skrivningar i likabehandlingsplan kontaktas föräldrar först när mobbingteamet tycker det är lämpligt och enligt den överenskommelse teamet gjort med barnet. Planen saknar också delar som beskriver hur skolan ska agera om vuxna kränker elever.

Skolinspektionen bedömer att Öhns skola måste omarbeta sin likabehandlingsplan i enlighet med lagen. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7). De rutiner skolan har när det gäller kontakt med föräldrar i samband med kränkningar måste förändras. Rutiner för uppföljande insatser och hur händelser samt åtgärder ska dokumenteras och avsaknaden av vuxen/elevperspektivet måste åtgärdas.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Den regelbundna tillsynen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska eleven få sin undervisning i sitt modersmål om en eller båda av elevens vårdnadshavare har ett annat språk än svenska som modersmål och språket utgör dagligt umgängesspråk för eleven.

Öhns skola har inga rutiner för hur elever och föräldrar ska informeras om elevers rätt till modersmålsundervisning. Därmed riskerar elever att gå miste om den modersmålsundervisning de har rätt till.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste skapa rutiner som säkerställer att elever och föräldrar får information om elevens rätt till modersmålsundervisning.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk om det behövs anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål. Undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas i stället för undervisning i svenska.

På Öhns skola genomförs svenska som andraspråk som en del av ämnet svenska och är enligt lärarna en stödinsats inom detta ämne.

Skolinspektionen bedömer att skolans sätt att genomföra svenska som andraspråk inte är i överensstämmelse med förordningens krav vilket måste åtgärdas.

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning**Bedömningspunkter****3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar**Bedömningspunkter****3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan och särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.

Öhns skola har de senaste åren varit med om ett stort antal rektorsbyten. Rektorn för skolan hade vid inspektionstillfället endast tjänstgjort några veckor som

10 (11)

rektor för verksamheten och saknar tidigare skolledarerfarenhet. Inspektionen visade att rektorn ännu inte blivit helt förtrogen med verksamheten. Skolinspektionen bedömer att rektorn måste bli mer förtrogen med det dagliga arbetet och ta det pedagogiska ledningsansvaret.

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. För att leda verksamheten i en mål- och resultatstyrd skola krävs en tydlig ansvarsfördelning, synliga beslutsvägar och en effektiv uppföljning av de resultat som uppnåtts. Kvalitetsarbete innebär att bedöma resultat och måluppfyllelse, att analysera dessa resultat för att utifrån analysen vidta lämpliga åtgärder samt utvärdera vidtagna åtgärder. För att förbättringar ska bli varaktiga och för att kvaliteten ska höjas är det angeläget att utvecklingen följs över tid.

Skolan bedriver ett kvalitetsarbete bland annat med hjälp av ett kvalitetsindikatorsystem. Vid personalsamtalen framkommer att kvalitetsarbetet på Öhns skola inte på ett tydligare sätt omfattar alla ämnen. Inspektionen visar också att resultaten inte tas tillvara på ett bra sätt för att förbättra måluppfyllelsen.

Skolinspektionen bedömer att det är angeläget att skolan fortsätter att utveckla sitt kvalitetsarbete. Rektorn behöver också ta ett större ansvar för skolans kvalitetsarbete.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Kvalitetsredovisningarna ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan, förskolan eller fritidshemmet avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen redovisas. Skolan kvalitetsredovisning redovisar endast en sammanställning av kunskapsresultat i svenska, matematik och engelska. Resultaten analyseras inte och det är därför osäkert om de åtgärder man föreslår för att öka måluppfyllelsen är relevanta. Likabehandlingsplanen utvärderas inte i kvalitetsredovisningen. Skolinspektionen bedömer att kvalitetsredovisningen vid Öhns skola måste förbättras så att den motsvarar kraven.

2009-01-27 Umeå

Sten Svanholm

Håkan Sandström